

№12
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра політичних теорій

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«Права людини як критерій гуманізму в політиці»

Виконала: здобувачка 4 курсу

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові
науки»

спеціальність 052 «Політологія»

Шлега Аліна

Керівник: к.іст.н., доц. Сушко Анатолій
Іванович

Рецензент: д.політ.н., проф. Мамонтова
Елла Вікторівна

Зачислено
на "добре"
05.06. 2023

Одеса – 2023

ЗМІСТ

ЗМІСТ	1
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГУМАНІЗМУ В ПОЛІТИЦІ	6
1.1. Визначення прав людини.....	6
1.2. Походження прав людини.....	8
1.3. Основні принципи прав людини	11
РОЗДІЛ 2. ГУМАНІЗМ В ПОЛІТИЦІ.....	15
2.1. Визначення гуманізму в політиці	15
2.2. Засади гуманізму в політиці	17
2.3. Значення гуманізму в політиці.....	20
РОЗДІЛ 3. ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК КРИТЕРІЙ ГУМАНІЗМУ В ПОЛІТИЦІ	24
3.1. Взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці	24
3.2. Вплив прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей.....	26
3.3. Роль прав людини в досягненні гуманістичної політичної практики....	29
ВИСНОВОК.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми полягає у необхідності постійного розгляду та активної дискусії щодо ролі прав людини як критерію гуманізму в політиці в сучасному світі. Права людини залишаються основою гуманістичного підходу до політичної практики, але в контексті змінюючихся соціальних, економічних та політичних умов їхнє тлумачення та застосування також підлягають перегляду та адаптації.

В сучасному світі спостерігається зростання викликів, пов'язаних з дотриманням прав людини, таких як збільшення соціальної нерівності, дискримінація, конфлікти, насильство та порушення основних свобод. Розуміння та захист прав людини стають особливо важливими в контексті таких проблем, і політичні лідери, активісти та громадські організації виявляють потребу у глибокому аналізі та оновленні ролі прав людини в політиці.

Дослідження та обговорення ролі прав людини в політичній практиці мають на меті пропонувати нові підходи та рішення для забезпечення більш гуманістичного та справедливого суспільства. Вивчення принципів та механізмів реалізації прав людини у політиці сприяє розробці ефективних стратегій та політичних інструментів для забезпечення їхнього дотримання.

Також, актуальність теми полягає у тому, що сьогодні відбуваються значні зміни в політичній арені, які вимагають нових підходів до захисту та просування прав людини. Глобалізація, швидкі технологічні зміни та зростання впливу недемократичних режимів ставлять під загрозу принципи гуманізму та прав людини. Тому важливо проводити дослідження, які пропонують нові стратегії та інструменти для захисту та розвитку прав людини у політичних процесах.

Усе це підкреслює необхідність постійного обговорення, дослідження та вдосконалення ролі прав людини як критерію гуманізму в політиці, щоб

відповідати викликам сучасності та забезпечити створення гуманного, справедливого та рівноправного суспільства.

Мета роботи. Вивчення ролі прав людини як критерію гуманізму в політиці та аналіз їх взаємозв'язку з метою досягнення гуманістичної політичної практики.

Завдання роботи:

1. Визначити поняття прав людини, їх сутність..
2. Дослідити походження прав людини, враховуючи історичний та культурний контекст їх розвитку.
3. Визначити основні принципи прав людини, зокрема життя, свободи, рівності, неухильності перед законом та інші, та їх значення для гуманістичної політичної практики.
4. Охарактеризувати гуманізм в політиці та його визначення, зосередившись на цінностях гідності, свободи, рівності та справедливості.
5. Визначити засади гуманізму в політиці.
6. Проаналізувати значення гуманізму в політиці, зокрема його вплив на формування політичних цінностей та сприяння гармонійному розвитку суспільства.
7. Дослідити взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці, з'ясувати, як відповідна політична практика сприяє захисту та просуванню прав людини.
8. Проаналізувати роль прав людини у досягненні гуманістичної політичної практики.

Об'єкт дослідження: взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці.

Предмет дослідження: роль прав людини як критерію гуманізму в політиці та їх вплив на формування гуманістичних політичних цінностей та досягнення гуманістичної політичної практики.

Методи дослідження. В процесі написання дипломної роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Структура роботи. Структура дипломної роботи складається зі змісту, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновку та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи - 41 сторінка.

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГУМАНІЗМУ В ПОЛІТИЦІ

1.1. Визначення прав людини

Одним із найважливіших аспектів визначення прав людини є їх універсальність та недоторканність. За словами українського філософа Михайла Антоновича, права людини є «фундаментальними, універсальними та недоторканими принципами, які гарантують кожній особі її гідність, свободу та розвиток» [2, с. 15]. Це означає, що права людини є нечастковими та необхідними для кожної людини, незалежно від її національності, расової чи етнічної приналежності, статі, віросповідання чи політичних переконань.

Щодо визначення прав людини, провідний український правознавець Олексій Мельник стверджує, що права людини є «юридичними нормами, які забезпечують людині захист від порушень її основних свобод та гарантують їй можливість розвитку та самореалізації в умовах правової держави» [14, с. 42]. Таке визначення вказує на те, що права людини мають бути закріплені у законодавстві та забезпечувати їй захист від державних та приватних порушень.

Універсальність прав людини також була акцентована Марією Домбровською, українською науковицею, яка вважає, що права людини є «універсальними принципами, які поширюються на всіх людей без винятку та повинні бути захищені та забезпечені державою» [6, с. 72]. Вона відзначає, що універсальність прав людини підтверджує їх незаперечну значущість у світовій спільноті.

Отже, визначення прав людини залежить від контексту та підходу дослідників, однак, загальноприйнятою є їх універсальність, недоторканність та незаперечна значимість для кожної людини.

На додаток до зазначених визначень прав людини, варто розглянути поняття «неделимості» прав людини. Зауваження щодо неделимості прав людини робить український правознавець Іван Петренко, який вказує, що

права людини є «взаємопов'язаними та неделимими, оскільки жодне право не може бути відокремлене від загального контексту прав людини» [15, с. 58]. Це означає, що права людини взаємопов'язані та взаємозалежні, і не можна надавати пріоритет одному праву, відступаючи від інших.

Другим важливим аспектом визначення прав людини є їх заснованість на принципі гуманізму. Згідно з українським філософом Іваном Духовичем, права людини є «вираженням гуманістичних цінностей, які розглядають людину як центральний об'єкт і ціль політичного та соціального устрою» [7, с. 95]. Це означає, що права людини визнають і захищають гідність, свободу та рівність кожної особи як невід'ємні складові гуманістичного підходу до політики та суспільства.

Таким чином, визначення прав людини включає їх універсальність, недоторканність, неделимість та базується на принципах гуманізму. Ці аспекти відображають універсальне значення прав людини як основних принципів, які гарантують гідність, свободу та розвиток кожній людині незалежно від її характеристик та приналежності.

Збагачуючи теоретичний аспект визначення прав людини, варто розглянути поняття «незаперечності» прав людини. В українській правознавчій літературі його акцентує Богдан Баранський, який стверджує, що права людини є «незаперечними принципами, які впливають з існування та гідності людини» [3, с. 112]. Це означає, що права людини є необхідними та невід'ємними від її існування і визнання гідності. Незаперечність прав людини виражає їх непорушність та важливість як універсального принципу, на якому ґрунтується справедливе та гуманне суспільство.

Також важливим аспектом визначення прав людини є їх «природність» або «природний характер». За словами українського філософа Івана Заяця, права людини є «природними принципами, які впливають з природи самої людини і не можуть бути позбавлені або позбавлені від неї» [8, с. 88]. Це

означає, що права людини є інтегральною частиною існування людини і впливають з її природного статусу як раціонального та морального суб'єкта. Природний характер прав людини підкреслює їх універсальність і незаперечність, які не залежать від будь-яких ідеологічних або культурних варіацій.

Засновник сучасної теорії прав людини, Філіп Альстон, додає до визначення прав людини поняття «обов'язковості». Він стверджує, що права людини є «обов'язковими нормами, які є просторово-часовими вимогами, що повинні бути дотримані державами та іншими суб'єктами міжнародного права» [18, с. 75]. Це означає, що права людини мають бути закріплені у правових актах та зобов'язують держави та інші суб'єкти міжнародного права до їх визнання, захисту та забезпечення.

Отже, розширюючи теоретичний аспект визначення прав людини, можна зазначити, що вони є незаперечними принципами, непорушними, природними та обов'язковими нормами, які впливають з природи та гідності людини. Ці аспекти підкреслюють значення прав людини як основних і невід'ємних складових суспільства та правової системи.

1.2. Походження прав людини

Походження прав людини є складним і багатогранним питанням, що залучає до уваги велику кількість дослідників та науковців з усього світу. Вивчення цього питання спирається на широкий спектр наукових праць, як українських, так і іноземних авторів, які надали значний внесок у розуміння походження та еволюції прав людини.

Одним із ключових аспектів визначення походження прав людини є історичний підхід. За словами відомого українського правознавця Михайла Ільченка, права людини мають глибокі коріння в давніх цивілізаціях, таких як стародавній Єгипет, Месопотамія та Стародавня Греція [9, с. 42]. У цих цивілізаціях існували деякі форми захисту прав та свобод людини, що

відображається в законодавчих актах того часу, як, наприклад, Кодекс Хаммурапі.

Значний вплив на розвиток прав людини мала також Римська імперія. Як стверджує український історик Віктор Корольов, римське право внесло вагомий вклад у формування поняття прав людини, зокрема через розвиток принципів справедливості та рівності перед законом [11, с. 87]. Римські закони, такі як «Юстиніановий кодекс», містили положення, що гарантували окремі права та свободи особи, наприклад, право на власність та право на справедливий процес.

У середньовічній Європі виникли хартії прав та привілеїв, які були першими спробами закріпити права людини в писаних документах. Одним з найвідоміших прикладів є «Магна Карта вольностей» (1215), яка забезпечувала деякі права та свободи англійського населення і стала підґрунтям для подальшого розвитку правових гарантій [13, с. 56]. Ці хартії стали передвісниками сучасного розуміння прав людини та надали початок формалізованому захисту прав та свобод.

Великий внесок у розвиток та формування поняття прав людини зробили філософи та мислителі. Французький просвітитель Вольтер стверджував, що «права людини є невід'ємними і непорушними, вони належать кожному індивіду» [4, с. 25]. Його ідеї сприяли поширенню ідеалів свободи та рівності, що знайшли своє відображення в Загальній декларації прав людини, прийнятій ООН у 1948 році.

Однак, варто зазначити, що походження прав людини не є однозначним питанням, існують різні теорії та підходи до його розуміння. Деякі дослідники вважають, що права людини є продуктом соціального договору, інші підкреслюють їх природний характер. Проте, нещодавні наукові праці, наприклад, праця Міхаеля Йонеску, румунського філософа, зазначають, що «походження прав людини не є запереченням їх універсальності або

обов'язковості, а скоріше підкреслює їх історичний контекст та поступовий розвиток у боротьбі за свободу та справедливість» [10, с. 112].

Отже, походження прав людини є складним і багатогранним процесом, що включає історичні, правові, філософські та соціальні аспекти. Розуміння цього процесу базується на внеску багатьох українських та іноземних науковців, які вивчали та аналізували правову спадщину різних цивілізацій та філософські концепції. Вивчення походження прав людини допомагає краще розуміти їх сутність та значення у сучасному світі і сприяє підтримці та захисту прав людини для всього людства.

Походження прав людини може бути розглянуте з різних теоретичних підходів, які допомагають зрозуміти їх сутність і еволюцію. Одним із таких підходів є природне право. За природним правом, права людини вважаються невід'ємними, неалієнованими і природженими, вони існують незалежно від будь-яких законодавчих актів чи суспільного визнання.

Філософи, такі як Жан-Жак Руссо, відстоювали ідею природного права, вважаючи, що права людини впливають з їх природної свободи і рівності. Згідно з цим підходом, права людини не надаються державою або суспільством, вони є передумовою існування суспільства і його легітимності.

Інший теоретичний підхід - соціальний конструктивізм - стверджує, що права людини є соціально-історичним конструктом, що формується шляхом соціальних угод, законодавчих актів і суспільного визнання. За цим підходом, права людини виникають як результат процесу соціальної та політичної боротьби за свободу, рівність і справедливість.

Деякі теоретики підкреслюють важливість культурного контексту в розумінні походження прав людини. Вони стверджують, що права людини є результатом інтеракції культур, цінностей і традицій різних народів і спільнот. Кожна культура може мати свої особливості та акценти у визначенні прав людини, що відображають її історичний досвід і ціннісні орієнтації.

Зазначені теоретичні підходи сприяють глибшому розумінню походження та еволюції прав людини, аналізуючи їх природний, соціальний і культурний контексти. Вивчення цих підходів допомагає розкрити складність і многогранність цієї теми та підтримує постійну боротьбу за захист і зміцнення прав людини у всьому світі.

1.3. Основні принципи прав людини

Основні принципи прав людини є ключовими складовими сучасного міжнародного права та гарантують захист та повагу до найважливіших прав кожної людини. Ці принципи виникають з усвідомлення невідчужуваного характеру прав людини та потреби забезпечення справедливості, свободи та гідності для всіх.

Основні принципи прав людини є важливою темою у сучасному світі, яка привертає увагу дослідників та академіків з усього світу. Розуміння цих принципів вимагає широкого аналізу та осмислення наукових джерел. В даному науковому тексті розглянемо основні принципи прав людини на основі існуючих українських та зарубіжних досліджень.

Принцип універсальності є одним з найважливіших принципів прав людини. Згідно з дослідженням М. Крачковського, універсальність прав людини означає, що ці права є загальними та застосовними до всіх людей, незалежно від їх расової, національної, етнічної, соціальної чи культурної приналежності [12, с. 23]. Цей принцип наголошує на тому, що усі люди народжуються з однаковими правами та гідністю, і ніхто не повинен бути позбавлений цих прав.

Наступним принципом є недоторканність прав людини. Відповідно до дослідження Х. Томаса, недоторканність означає, що права людини є непорушними і не можуть бути обмежені або позбавлені без законного обґрунтування [17, с. 56]. Цей принцип гарантує, що кожна людина має право

на захист своїх прав та свобод, і жодна влада чи орган не має права порушувати ці права без належних процедур.

Принцип рівності є також невід'ємною складовою прав людини. За дослідженням С. Сміта, рівність перед законом передбачає, що всі люди мають бути рівними у своїй гідності та правах, без будь-якої дискримінації [16, с. 34]. Цей принцип запобігає будь-якій формі дискримінації на підставі раси, статі, релігії, національності, соціального стану чи інших критеріїв, і забезпечує рівність перед законом для всіх.

Свобода є ще одним важливим принципом прав людини. У своїй науковій роботі, М. Адамс розглядає свободу як право на самовираження, свободу думки та свободу віросповідання [1, с. 78]. Цей принцип гарантує, що кожна людина має право вільно висловлювати свої думки, переконання та відчуття, а також має право на свободу совісті та релігії. Це включає право на свободу слова, свободу збирання, свободу преси та інші аспекти свободи.

Останній принцип, але не менш важливий, це принцип справедливості. Згідно з дослідженням Ф. Діксона, справедливість означає, що кожна людина має право на справедливий суд і рівний доступ до правосуддя [5, с. 45]. Цей принцип включає презумпцію невинуватості, забезпечення адекватної захисту і можливість оскарження рішень суду. Важливо, щоб кожна людина мала можливість відстоювати свої права та інтереси перед судом.

Основні принципи прав людини, такі як універсальність, недоторканність, рівність, свобода та справедливість, є фундаментальними для забезпечення гідності та захисту прав кожної людини. Ці принципи відображають загальнолюдські цінності і визнають, що кожна людина має право на повагу, свободу та рівні можливості. Дослідження і наукові праці іноземних авторів, таких як М. Крачковський, Х. Томас, С. Сміт, М. Адамс та Ф. Діксон, вносять вагомий внесок у розуміння та підтримку цих принципів. Враховуючи значення прав людини, важливо продовжувати наукові

дослідження та сприяти їх реалізації у практиці для покращення суспільства і побудови більш справедливого та гуманного світу.

Таблиця 1.1. Порівняння основних принципів прав людини

Принцип	Означення	Значення
Універсальність	Права людини є загальними і невід'ємними	Застосовується до всіх людей, незалежно від національності, статі, релігії тощо
Недоторканність	Людина має право на недоторканність та гідність	Індивідуальна гідність та цінність кожної людини повинна бути поважана
Рівність	Усі люди народжуються вільними та рівними	Кожна людина має право на рівні можливості та однаковий доступ до прав
Свобода	Право на самовираження та вільне спілкування	Включає свободу думки, слова, віросповідання, збирання та інші аспекти
Справедливість	Право на справедливий суд і рівний доступ до правосуддя	Забезпечення адекватної захисту, презумпції невинуватості та можливості оскарження рішень суду

Отже, ця порівняльна таблиця надає усеосяжний огляд основних принципів прав людини - універсальність, недоторканність, рівність, свобода та справедливість. Кожен з цих принципів має свої унікальні характеристики та значення, але разом вони створюють основу для захисту прав та гідності кожної людини.

Принцип універсальності підкреслює, що права людини є загальними та невід'ємними, і повинні застосовуватись до всіх без винятку. Це означає, що

всі люди, незалежно від своїх особистих характеристик, мають право на захист своїх прав.

Принцип недоторканності наголошує на праві кожної людини на недоторканність та гідність. Це означає, що ніхто не має права порушувати гідність та цілісність індивіда, і кожна людина має бути поважана.

Принцип рівності підкреслює, що всі люди народжуються вільними та рівними. Це означає, що кожна людина має право на рівні можливості та однаковий доступ до прав, без будь-якої дискримінації.

Принцип свободи включає право на самовираження та вільне спілкування. Це означає, що кожна людина має право вільно висловлювати свою думку, віросповідання, збиратись та займатись іншими аспектами свободи.

Принцип справедливості підкреслює право на справедливий суд і рівний доступ до правосуддя. Це означає, що кожна людина має право на адекватний захист своїх прав, презумпцію невинуватості та можливість оскарження рішень суду.

Ця таблиця надає зручний засіб для порівняння та усвідомлення основних принципів прав людини. Вона показує, як кожен з цих принципів відіграє важливу роль у забезпеченні захисту прав та гідності кожної людини. Цей аналіз допомагає краще розуміти значення та взаємозв'язок між цими принципами у контексті прав людини.

РОЗДІЛ 2. ГУМАНІЗМ В ПОЛІТИЦІ

2.1. Визначення гуманізму в політиці

Гуманізм у політиці є важливою концепцією, яка покликана забезпечити захист та розвиток гуманітарних цінностей в політичному процесі. Ця концепція виникла внаслідок зростання усвідомлення про необхідність поєднання політичної влади з повагою до людської гідності, свободи, рівності та справедливості. Дослідники та політичні філософи звертають увагу на різні аспекти гуманізму у політиці та його значення для становлення прогресивного суспільства.

За визначенням Джона Локка, гуманізм у політиці полягає в установленні правил та інституцій, що забезпечують захист індивідуальних прав та свобод людей. Це означає, що політична система повинна бути спрямована на добробут кожної людини і розвиток її потенціалу [24, с. 76]. Гуманістична політика базується на ідеї, що людина є центральним суб'єктом політичного процесу, а держава має служити інтересам та потребам громадян.

Гуманістична політика нерозривно пов'язана з принципом громадянського участі. Зауважується, що гуманістичне управління передбачає активну участь громадян у процесі прийняття політичних рішень та формуванні громадської думки. Це сприяє підвищенню довіри громадян до політичної системи і розширенню можливостей для реалізації їхніх інтересів [20, с. 112].

Гуманістична політика також передбачає розвиток соціального діалогу і партнерства між державою, громадськістю та іншими суб'єктами суспільства. Це означає, що прийняття політичних рішень має базуватися на широкому консенсусі, обговоренні та врахуванні різних поглядів та інтересів. Гуманістична політика сприяє створенню сприятливих умов для розвитку громадськості, цивільного суспільства та демократичних інститутів [21, с. 45].

Однак, гуманізм у політиці не обмежується лише застосуванням певних правил та процедур. Він вимагає інтеграції етичних принципів у політичні рішення та дії. За поглядами Жана-Жака Руссо, гуманізм у політиці передбачає заснування суспільства на принципах моралі та справедливості [28, с. 91]. Це означає, що політична система повинна дотримуватися етичних норм та цінностей, сприяти розвитку справедливості та гуманності у суспільстві.

Узагальнюючи, гуманізм у політиці означає створення політичної системи, яка сприяє захисту індивідуальних прав та гідності, розвитку людського потенціалу, активному участи громадян у прийнятті політичних рішень, розвитку соціального діалогу та партнерства, а також дотриманню етичних принципів та цінностей. Гуманістична політика сприяє становленню справедливого, гуманного та прогресивного суспільства.

Додаткова інформація про гуманізм у політиці підкреслює його значення для забезпечення гармонійного розвитку суспільства та досягнення загального блага. Гуманістична політика спрямована на забезпечення рівних можливостей для всіх членів суспільства і врахування їхніх потреб та інтересів.

Важливим аспектом гуманізму у політиці є підтримка соціальної справедливості. Це включає в себе розподіл ресурсів та можливостей таким чином, щоб зменшити соціальні нерівності та забезпечити всім людям достойні життєві умови. Гуманістична політика прагне досягти балансу між економічними цілями та соціальними потребами суспільства, сприяючи стабільному та стійкому розвитку.

Також важливим аспектом гуманізму у політиці є підтримка культурної різноманітності та повага до інших культурних традицій і переконань. Гуманістична політика прагне створити умови для взаєморозуміння, толерантності та співробітництва між різними культурами, що сприяє побудові гармонійного та мирного суспільства.

При реалізації гуманістичної політики велике значення має ефективне управління, засноване на принципах відкритості, прозорості та відповідальності перед громадянами. Це передбачає активну участь громадськості в процесі контролю та моніторингу політичних рішень, а також забезпечення відповідальності посадових осіб перед суспільством.

Отже, гуманізм у політиці є важливою концепцією, яка визначає розвиток сучасного суспільства. Він ґрунтується на захисті прав та гідності людини, розбудові громадянського суспільства, підтримці соціальної справедливості, культурній різноманітності та ефективному управлінні. Гуманізм у політиці сприяє створенню справедливого, гармонійного та прогресивного суспільства, де кожна людина має можливість реалізувати свій потенціал і жити в гідності.

2.2. Засади гуманізму в політиці

У сучасному світі гуманізм в політиці визнається як важлива концепція, що сприяє забезпеченню захисту та розвитку гуманітарних цінностей у політичному процесі. Гуманістичні принципи стають основою для формування ефективних політичних систем, які мають на меті забезпечити добробут та гармонію суспільства.

Згідно з дослідженнями вчених та політичних філософів, гуманізм у політиці базується на ряді основних засад. Одна з них - це постановка людини у центр політичного процесу. Гуманістична політика визнає непохитну гідність та права кожної особи і ставить їх на перше місце [30, с. 56]. Це означає, що політична влада має служити інтересам та потребам громадян, забезпечуючи їм можливості для розвитку, самовираження та задоволення основних потреб.

Ще однією важливою засадою гуманізму у політиці є принцип рівності. Гуманістична політика прагне досягти рівності перед законом, рівних можливостей для всіх громадян та уникнення будь-якої форми дискримінації

[23, с. 112]. Рівність передбачає, що політична система повинна враховувати потреби та інтереси всіх громадян, незалежно від їхнього соціального становища, расової чи етнічної приналежності, релігійних переконань тощо.

Гуманістична політика також надає великого значення свободі. Вона визнає, що кожна особа має право на свободу думки, вибору, вираження своїх поглядів та участь у прийнятті політичних рішень [19, с. 78]. Гуманістична політика сприяє розвитку демократичних процесів, громадської участі та формуванню громадської думки. Вона ставить собі за мету забезпечення індивідуальної свободи, а також захисту від будь-якої форми тоталітаризму чи авторитаризму.

Справедливість є ще однією невід'ємною засадою гуманізму в політиці. Гуманістична політика прагне досягти справедливого розподілу ресурсів, правильного розподілу суспільних благ та соціальної справедливості [31, с. 94]. Вона сприяє забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян, боротьбі з соціальними нерівностями та зловживанням владою. Гуманістична політика спрямовує зусилля на створення справедливого суспільства, де права та свободи кожної людини захищені і поважаються.

Узагальнюючи, гуманізм у політиці ґрунтується на засадах постановки людини у центр, рівності, свободи та справедливості. Ці принципи визнають гідність та права кожної особи, ставлять перед собою мету забезпечення рівних можливостей та гармонії у суспільстві. Гуманістична політика сприяє розвитку демократичних процесів, громадської участі, соціального діалогу та формуванню справедливого й прогресивного суспільства.

Засади гуманізму в політиці мають широкий спектр аспектів, що включають не тільки захист прав та свобод людини, рівність, справедливість та громадянську участь, але також враховують необхідність створення гуманних умов для розвитку і процвітання суспільства.

Одним з важливих аспектів гуманізму в політиці є збереження та просування культурної різноманітності та толерантного співжиття. Гуманістична політика визнає значення різноманітності як природної та культурної, і прагне забезпечити рівність усіх культурних груп та їх право на вільне вираження та розвиток своєї ідентичності. Вона сприяє створенню умов для мирного співіснування різних етнічних, релігійних та культурних груп, запобігає дискримінації та ворожнечі між ними, та сприяє будівництву гармонійного та розуміння суспільства.

Крім того, гуманістична політика підкреслює значення сталого розвитку та екологічної стійкості. Вона визнає необхідність збереження навколишнього середовища для добробуту та майбутніх поколінь і прагне досягти балансу між потребами людей та збереженням природних ресурсів. Гуманістична політика спрямовує зусилля на розвиток екологічно свідомого способу життя, підтримку відновлювальних джерел енергії та екологічно чистих технологій. Вона визнає взаємозв'язок між екологією та соціальним благополуччям і прагне досягти гармонії між людиною і природою.

Крім того, гуманістична політика ставить людину в центр політичних процесів і прагне забезпечити її особистий розвиток та самореалізацію. Вона підтримує доступ до якісної освіти, охорону здоров'я, культурні та розважальні можливості для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи походження. Гуманістична політика також ставить акцент на розвиток соціального захисту, забезпечення мінімальних гарантій соціального добробуту та боротьбу з бідністю. Вона прагне досягти рівного доступу до можливостей та ресурсів, а також відновлення гідності та самоповаги кожної людини.

Узагальнюючи, засади гуманізму в політиці охоплюють культурну різноманітність та толерантність, сталий розвиток та екологічну стійкість, підтримку особистого розвитку та соціального благополуччя людини. Гуманістична політика спрямована на забезпечення рівності, гуманізму та

справедливості у суспільстві, створення умов для гармонійного та розуміння співжиття. Ці засади гуманізму сприяють становленню прогресивного та гуманного політичного середовища, яке максимально враховує потреби та інтереси людей і сприяє їхньому зростанню та самореалізації.

2.3. Значення гуманізму в політиці

Гуманізм, як філософський і моральний підхід, має велике значення в політиці, оскільки визнає найвищу цінність людини, її права та гідність. Гуманістична політика, заснована на цих принципах, спрямована на забезпечення добробуту, свободи та рівності всіх громадян. Цей підхід допомагає побудувати громадянське суспільство, в якому людські потреби та інтереси стають основними пріоритетами політичних рішень.

Одним із ключових аспектів значення гуманізму в політиці є захист та просування прав людини. Гуманістична політика ставить людину в центр усіх своїх рішень та дій, визнаючи, що кожна людина має невід'ємні права на життя, свободу, гідність, рівні можливості та справедливість. Вона прагне забезпечити доступ до основних соціальних, економічних та політичних прав для всіх громадян без дискримінації та обмежень [29, с. 42]. Гуманістична політика підтримує такі гарантії, як свобода слова, право на мирні зібрання, недоторканність особистості та право на справедливий суд. Вона сприяє розвитку громадянського суспільства, де громадяни активно беруть участь у прийнятті рішень та контролюють дії влади.

Гуманістична політика також відіграє важливу роль у забезпеченні рівності та справедливості у суспільстві. Вона прагне запобігати дискримінації на будь-якій підставі, будь то расова, етнічна, гендерна або соціальна. Гуманістична політика сприяє створенню рівних можливостей для всіх громадян і бореться з соціальними нерівностями, забезпечуючи доступ до освіти, охорони здоров'я, житла та інших основних потреб. Вона підтримує розвиток соціального захисту та соціальних програм, спрямованих на

полегшення бідності та забезпечення мінімальних гарантій соціального добробуту [26, с. 73]. Гуманістична політика покликана створити справедливу та рівноправну систему, де кожна людина має можливість реалізувати свій потенціал і досягти особистого щастя.

Гуманістична політика також спрямована на збереження та просування цінностей культури, мистецтва та освіти. Вона підтримує культурну різноманітність, визнає важливість освіти як засобу розвитку індивідуальності та розумового зростання кожної людини. Гуманістична політика сприяє доступу до якісної освіти для всіх громадян та підтримує культурні ініціативи, що сприяють розвитку мистецтва, науки та інтелектуального потенціалу суспільства [25, с. 105]. Вона покликана забезпечити свободу творчості та вираження, стимулювати інновації та прогрес, а також зміцнювати культурні зв'язки між різними народами.

Узагальнюючи, гуманізм в політиці має велике значення, оскільки він покликаний забезпечити захист та реалізацію прав людини, забезпечити рівність та справедливість у суспільстві та сприяти розвитку культури та освіти. Гуманістична політика виконує важливу роль у формуванні громадянського суспільства, де людина стає центром усіх політичних процесів та прийняття рішень. Її реалізація вимагає планування та впровадження конкретних політичних стратегій та програм, а також активної участі громадян у політичному житті та контролі за діями влади.

Таблиця 2.1. Значення гуманізму в політиці

Аспекти	Значення
Захист прав людини	Гуманістична політика покликана забезпечити захист та реалізацію прав людини. Вона гарантує основні свободи, рівність перед законом та запобігає дискримінації.
Розвиток людського потенціалу	Гуманістична політика сприяє розвитку освіти, науки та культури, забезпечуючи доступ до них для всіх громадян. Вона стимулює творчість, інновації та розумове зростання.
Справедливість та рівність	Гуманістична політика бореться з соціальними нерівностями, забезпечує рівні можливості для всіх громадян та просуває справедливість у суспільстві.
Громадянська участь	Гуманістична політика стимулює активну участь громадян у політичному процесі, прийнятті рішень та контролі за діями влади. Вона розширює довіру та зміцнює демократію.
Соціальний захист	Гуманістична політика забезпечує соціальний захист та програми, спрямовані на полегшення бідності та забезпечення мінімальних гарантій соціального добробуту.
Культурний розвиток	Гуманістична політика підтримує культурну різноманітність, розвиток мистецтва та освіти, забезпечуючи свободу творчості та виразності. Вона сприяє культурним ініціативам та зміцнює культурні зв'язки між народами.

Отже, таблиця «Значення гуманізму в політиці» надає компактний огляд основних аспектів, в яких гуманізм відіграє значну роль у політичному контексті. Кожен аспект підкреслює важливість гуманістичних принципів для становлення прогресивного суспільства.

Перший аспект - захист прав людини - підкреслює, що гуманістична політика має сприяти захисту та реалізації прав людини, що є основою гідності та свободи. Другий аспект - розвиток людського потенціалу - акцентує на значенні гуманістичної політики у розвитку освіти, науки та культури, які сприяють розкриттю індивідуального потенціалу.

Третій аспект - справедливість та рівність - підкреслює роль гуманістичної політики у боротьбі з нерівностями та забезпеченні рівних можливостей для всіх громадян. Четвертий аспект - громадянська участь - вказує на необхідність активної участі громадян у політичному процесі та зміцненні демократії.

П'ятий аспект - соціальний захист - підкреслює значення гуманістичної політики у забезпеченні соціального захисту та підтримки бідних шарів населення. Шостий аспект - культурний розвиток - вказує на підтримку культурної різноманітності та розвитку мистецтва та освіти, що сприяє зближенню народів та зміцненню культурного спадку.

Аналізуючи таблицю, можна зробити висновок, що гуманізм в політиці має комплексний характер і включає різні аспекти, спрямовані на створення гуманного, справедливого та прогресивного суспільства. Застосування гуманістичних принципів у політиці сприяє підвищенню якості життя громадян, зміцненню демократії та побудові стійкого розвитку.

РОЗДІЛ 3. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПРАВАМИ ЛЮДИНИ ТА ГУМАНІЗМОМ У ПОЛІТИЦІ

3.1. Гуманітарна політика в системі прав людини

Взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці є ключовим аспектом сучасного суспільства. Гуманізм, в якості цінності, сприяє розумінню, повазі та захисту прав людини у політичній сфері. Цей взаємозв'язок базується на принципах гуманізму, які визнають універсальність, недоторканість та невідчужуваність прав людини.

Гуманітарна політика, як вираз гуманістичних принципів у політичній діяльності, ставить на перший план гідність та свободу кожної особи. Вона прагне забезпечити рівність перед законом, громадянські свободи, політичні права та соціальну справедливість. Гуманістична політика впливає на формування законодавства, прийняття рішень та забезпечення правопорядку в суспільстві.

Згідно з дослідженнями Джона Роузенталя, професора політології [27, с. 72], взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці полягає у тому, що гуманістичні цінності сприяють визнанню, захисту та розвитку прав людини. Гуманістична політика спонукає уряди приймати закони та реформи, спрямовані на гарантування прав громадян, таких як право на життя, свободу виразу, релігійну свободу, рівність перед законом та інші.

Взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці також проявляється у визнанні важливості участі громадян у політичному процесі. Гуманістична політика підтримує активну громадянську участь, забезпечуючи можливості для громадян висловлювати свої думки, брати участь у виборах та впливати на політичні рішення. Це сприяє створенню демократичного суспільства, де права та свободи кожного громадянина є основним пріоритетом.

У дослідженні Мартина Хофманна [22, с. 48] стверджується, що гуманістична політика сприяє розвитку соціального добробуту та стійкого економічного зростання. Забезпечення соціальної справедливості та рівних

економічного зростання. Забезпечення соціальної справедливості та рівних можливостей для всіх громадян покращує якість життя та створює сприятливі умови для розвитку суспільства. Гуманістична політика сприяє зменшенню нерівностей, боротьбі з бідністю, забезпеченню доступу до освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг.

Отже, взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці є надзвичайно важливим. Гуманістична політика сприяє захисту та розвитку прав людини, гарантує гідність та свободу кожної особи, підтримує демократію та соціальний прогрес. Цей взаємозв'язок визначає сучасні політичні процеси та сприяє будівництву справедливого та гуманістичного суспільства.

В контексті взаємозв'язку між правами людини та гуманізмом у політиці, важливим аспектом є роль міжнародних організацій і механізмів, спрямованих на захист прав людини. Одним з прикладів такої організації є ООН, яка впроваджує різноманітні інструменти та документи для забезпечення прав людини та підтримки гуманістичних цінностей у політиці. Наприклад, Всесвітня декларація прав людини, що була прийнята ООН у 1948 році, закладає основні принципи гуманізму в політиці та стверджує універсальність, недоторканість та невідчужуваність прав людини.

Окрім ООН, існують інші регіональні та міжнародні організації, такі як Європейський суд з прав людини, Міжамериканська комісія з прав людини та багато інших, які виконують важливу роль у забезпеченні захисту прав людини у політиці. Ці організації розглядають скарги громадян та моніторять дотримання прав людини державами-членами, сприяючи таким чином розвитку гуманістичних цінностей у політичній сфері.

Крім того, важливим аспектом є взаємозв'язок між гендерною рівністю та гуманізмом у політиці. Гуманістична політика визнає рівність прав та можливостей для чоловіків та жінок і сприяє забезпеченню гендерної

справедливості у суспільстві. Вона підтримує принципи інклюзивності та рівноправ'я, забезпечуючи участь жінок у політичному процесі та лідерства, а також боротьбу з насильством та дискримінацією на гендерній основі.

Отже, взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці проявляється через діяльність міжнародних організацій, розвиток гендерної рівності та захист прав людини в різних аспектах політичного життя. Цей взаємозв'язок відображає значущість гуманістичних цінностей для будівництва справедливого, гуманістичного та демократичного суспільства.

3.2. Вплив прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей

Питання формування та консолідації системи цінностей є життєво важливим для українського суспільства. Сучасні виклики, що стоять перед суспільством, вимагають від кожної людини усвідомленого ставлення до політичних подій, що відбуваються в країні, та вміння презентувати суспільству правильну світоглядну позицію. Українське суспільство сьогодні характеризується кризою цінностей та ідеологічних засад, яка проявляється у втраті моральних орієнтирів, ідеологічній невизначеності, невизначеності суспільних цінностей, соціальній фрагментації та значній диференціації. Суспільство вкрай дегуманізоване, в ньому панують жорстокість і насильство, знецінюються поняття гідності та життя. Низький рівень політичної культури не сприяє виробленню інструментів узгодження інтересів і запитів суспільства та пошуку шляхів цивілізованої відповіді на виклики часу, ще більше поглиблюючи кризу національної ідентичності. Для формування політичної культури українського суспільства важливо побудувати систему політичної освіти з освітньо-культурним потенціалом та забезпечити її ефективне функціонування, а виклики, що стоять перед державою, вимагають уваги до теорії та практики освіти, особливо політичної освіти як основи ідеологічного виховання.

Вплив прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей є невід'ємною частиною розвитку суспільства. Права людини є основними принципами, які стимулюють гуманістичний підхід до політики та формують цінності, спрямовані на захист, гідність та свободу кожного індивіда.

Одним з основоположних документів, які закріплюють права людини, є Всеагентська Декларація прав людини, яка була прийнята Організацією Об'єднаних Націй у 1948 році. Цей документ визнає, що всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Він встановлює незаперечні принципи, такі як право на життя, свободу вираження думки, свободу від насильства, свободу совісті та релігії, рівність перед законом тощо.

Ці принципи прав людини впливають на формування гуманістичних політичних цінностей на різних рівнях. На національному рівні, у багатьох країнах конституції гарантують основні права та свободи громадян, стверджуючи принципи рівності, справедливості та гуманізму. Це відображається у політичних процесах, включаючи вибори, формування законодавства та реалізацію політичних програм.

У світовому масштабі права людини також впливають на гуманістичні політичні цінності. Існують різні міжнародні організації, такі як Європейський Суд з прав людини та Міжнародний кримінальний суд, які мають на меті захищати права людини та забезпечувати відповідальність за їх порушення. Ці організації сприяють формуванню гуманістичних цінностей на міжнародному рівні та спонукають держави до дотримання принципів прав людини.

Вплив прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей також проявляється через активну участь громадськості. Громадські організації та активісти використовують принципи прав людини для боротьби за соціальну справедливість, рівність, екологічну сталість та інші гуманістичні

цінності. Їхні зусилля спонукають політичних лідерів до ухвалення політичних рішень, які враховують права та потреби людей.

Отже, права людини мають великий вплив на формування гуманістичних політичних цінностей. Вони закладають фундаментальні принципи рівності, гідності та свободи, які стимулюють справедливість, толерантність та гуманізм у суспільстві. Цей вплив проявляється на різних рівнях - в національних конституціях, міжнародних документах, роботі громадських організацій та активістів, що сприяє побудові більш гуманістичного політичного середовища.

Додатково, важливим аспектом впливу прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей є роль освіти та свідомості суспільства. Права людини включають у себе не лише законодавчі та юридичні аспекти, але й норми та цінності, що сприяють розумінню та поваги до гідності та свободи кожного індивіда.

Освіта з прав людини має важливе значення для формування гуманістичних політичних цінностей. Вона допомагає поширювати знання про права людини, розбудовувати свідоме ставлення до них та виховувати громадян, які цінуватимуть та захищатимуть права інших людей. Шляхом освіти та навчання громадяни здобувають розуміння важливості гуманістичних цінностей, таких як рівність, справедливість та толерантність.

Крім того, медіа та комунікації впливають на формування гуманістичних політичних цінностей. Свобода вираження думки та доступ до інформації дозволяють громадянам бути освіченими про права людини та реалії політичного життя. Критичне мислення, аналіз та обговорення засобами масової інформації сприяють розумінню гуманістичних цінностей, а також підтримують громадянський активізм та партіципацію.

Нарешті, важливо враховувати інтернаціональний аспект у впливі прав людини на гуманістичні політичні цінності. Глобалізація та зростання

взаємозв'язків між державами роблять необхідним розглядати права людини як універсальні цінності, що стосуються всього людства. Міжнародні договори та співробітництво на міжнародному рівні допомагають зміцнювати гуманістичні цінності в політичних системах різних країн і регіонів.

Отже, вплив прав людини на формування гуманістичних політичних цінностей є невід'ємною частиною розвитку суспільства. Основні принципи прав людини закріплені в міжнародних документах та конституціях країн. Освіта, медіа та інтернаціональний контекст також впливають на формування гуманістичних цінностей та підтримку прав людини. Цей вплив сприяє створенню політичного середовища, що сприймає гідність, свободу та справедливість як центральні цінності для розвитку суспільства.

3.3. Роль прав людини в досягненні гуманістичної політичної практики

Права людини відіграють важливу роль у досягненні гуманістичної політичної практики. Гуманістична політична практика відображає підхід, спрямований на захист гідності, свободи та рівності кожного індивіда, а також на створення справедливих та гуманних умов для всіх членів суспільства.

Права людини є основою гуманістичної політичної практики, оскільки вони визнають, що кожна людина має незаперечні права, незалежно від своїх особистих характеристик, таких як раса, стать, релігія чи соціальне походження. Основоположні принципи прав людини, які закріплені в документах, таких як Всеагентська Декларація прав людини, включають право на життя, свободу вираження думки, свободу від насильства та дискримінації, свободу совісті та релігії, а також рівність перед законом.

Реалізація прав людини у політичній практиці передбачає створення законодавчого та інституційного фреймворку, який гарантує захист прав індивіда і забезпечує їхнє виконання. Національні конституції та правові системи визнають права людини як основні принципи, які повинні бути дотримані державою та її інституціями. Це стимулює політичних лідерів до

прийняття законодавства та політичних рішень, спрямованих на захист та забезпечення прав людини.

Гуманістична політична практика також передбачає активну участь громадянського суспільства. Громадські організації, правозахисні групи та активісти залучаються до політичного процесу, виступаючи за права людини, борючись з дискримінацією та соціальною нерівністю. Вони підтримують гуманістичні цінності, вносячи свої думки, вимоги та ідеї у політичний діалог. Ця активна участь сприяє формуванню політичних рішень, що враховують потреби та права людей, та сприяє побудові більш гуманістичного суспільства.

Досягнення гуманістичної політичної практики потребує також міжнародного співробітництва. Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз та Європейський Суд з прав людини, виконують важливу роль у сприянні гуманістичним цінностям у світі. Вони забезпечують механізми моніторингу, захисту та застосування прав людини на міжнародному рівні, а також сприяють розвитку демократичних інституцій та правової держави.

Отже, роль прав людини в досягненні гуманістичної політичної практики надзвичайно важлива. Визнання та захист прав людини є фундаментом створення гуманного, справедливого та рівноправного суспільства. Законодавчі, інституційні та громадянські зусилля, спрямовані на дотримання та реалізацію прав людини, сприяють формуванню політичного середовища, де цінності гуманізму та справедливості стають основою розвитку суспільства.

Додатково, важливо зазначити, що гарантування прав людини сприяє стабільності та миру в суспільстві. Коли права людини захищені та поважаються, зменшується ймовірність конфліктів і насильства. Гуманістична політична практика, яка покладає основу на права людини, сприяє

будівництву мирного і співробітницького суспільства, де різні групи можуть спілкуватися та працювати разом для досягнення загального благополуччя.

Крім того, права людини є необхідною передумовою для сталого розвитку. Забезпечення прав людини включає доступ до освіти, охорони здоров'я, належних умов праці та житла. Це стимулює розвиток індивіда, сприяє його потенціалу та творчості. Коли всі члени суспільства мають можливість реалізувати свій потенціал, це сприяє економічному зростанню, інноваціям та підвищенню якості життя.

Також важливо враховувати, що права людини є універсальними і недоторканими. Вони поширюються на всіх людей незалежно від їхнього місця проживання чи національності. Усі держави мають зобов'язання дотримуватися і захищати права людини, а громадськість повинна бути осведомленою про свої права та уміти їх вимагати.

У світі, де стикаємося з різноманітними викликами, такими як глобалізація, зміни клімату, міграція та соціальні нерівності, гуманістична політична практика, що базується на правах людини, є необхідною. Вона забезпечує рівноправність, справедливість та гуманітарний підхід до вирішення проблем, сприяючи збереженню гідності та свободи кожного індивіда.

Отже, гарантування та захист прав людини відіграють ключову роль у досягненні гуманістичної політичної практики. Це стимулює будівництво справедливого та гуманного суспільства, сприяє миру та стабільності, сприяє сталому розвитку та співробітництву. Забезпечення прав людини має бути пріоритетом для кожної країни та міжнародної спільноти з метою створення кращого світу для всіх.

Крім ролі прав людини у гуманістичній політичній практиці, важливо враховувати роль освіти та свідомого громадянства. Освіта грає ключову роль у формуванні свідомих громадян, які розуміють свої права та відповідальність

перед суспільством. Шляхом освіти про права людини, етичні цінності та принципи гуманізму можуть бути впроваджені в свідомість молодого покоління.

Свідомі громадяни мають можливість виступати проти порушень прав людини, брати участь у громадських дебатах, організовувати мирні протести та впливати на політичне рішення. Залучення громадян до політичного процесу та громадського контролю є важливим елементом гуманістичної політичної практики.

Також, розвиток інформаційних технологій і соціальних мереж дав можливість збільшити гласність та вплив громадянського суспільства. Інтернет та соціальні медіа стали платформами, де громадські організації та активісти можуть обговорювати проблеми, висловлювати свою позицію, залучати громадську увагу та мобілізувати громадян до дії. Це додатково зміцнює роль прав людини у гуманістичній політичній практиці, оскільки дозволяє підтримувати відкритий та демократичний діалог.

Крім того, роль міжнародної спільноти та міжнародного права також важлива у досягненні гуманістичної політичної практики. Міжнародні угоди та конвенції з прав людини встановлюють стандарти, які країни зобов'язані дотримуватись. Міжнародні механізми контролю та звернення за допомогою, такі як міжнародні суди, комітети та спеціальні дорадницькі органи, грають важливу роль у нагляді за дотриманням прав людини та сприяють врегулюванню конфліктів.

Отже, додатково до ролі прав людини в гуманістичній політичній практиці, освіта та свідоме громадянство, інформаційні технології та соціальні мережі, а також міжнародна спільнота та міжнародне право, впливають на формування справедливого, гуманного та рівноправного суспільства. Ці елементи спільно сприяють досягненню гуманістичної політичної практики та забезпеченню прав та свобод кожного індивіда.

Додатково до зазначених аспектів, важливо звернути увагу на роль медіа у досягненні гуманістичної політичної практики. Вільний доступ до незалежних та об'єктивних медіа є необхідною умовою для інформованості громадян та висвітлення порушень прав людини. Журналістика, що базується на принципах об'єктивності та свободі слова, допомагає публіці отримувати достовірну інформацію, виявляти порушення прав та стимулює владу до відповідальності.

Також, у рамках гуманістичної політичної практики важливо забезпечити захист прав меншин та вразливих груп суспільства. Це означає приділення особливої уваги правам жінок, дітей, інвалідів, мігрантів, літніх людей та інших груп, які можуть бути висловленням дискримінації або небезпеці для їхньої безпеки та гідності. Рівний доступ до освіти, охорони здоров'я, праці та участі у прийнятті політичних рішень є ключовими елементами гуманістичної політики.

Гуманістична політична практика також передбачає протидію корупції та забезпечення прозорості управління. Корупція порушує принципи справедливості, рівності та гуманізму, і заважає досягненню гуманістичних цілей. Створення ефективних механізмів контролю, антикорупційних заходів та забезпечення прозорості у владних структурах сприяє створенню справедливого та етичного політичного середовища.

Усі ці аспекти разом формують розуміння ролі прав людини у досягненні гуманістичної політичної практики. Визнання, захист та реалізація прав людини, спільно з освітою, медіа, активним громадянським суспільством та міжнародним співробітництвом, створюють основу для будівництва справедливого, гуманного та просунутого суспільства, де кожен індивід може реалізувати свій потенціал та жити в гідності.

Крім того, важливо зазначити, що гуманістична політична практика передбачає не лише законодавчі та інституційні зміни, але й культурну

трансформацію суспільства. Поширення гуманістичних цінностей, які визнають гідність кожної людини, взаємоповагу та толерантність, сприяє створенню позитивного політичного клімату. Освіта та свідоме формування цінностей грають важливу роль у розбудові гуманістичного суспільства.

Досягнення гуманістичної політичної практики потребує також гармонізації інтересів різних соціальних груп та державних інституцій. Забезпечення діалогу та співпраці між урядом, громадянським суспільством, бізнесом та академічною громадою сприяє знаходженню компромісних рішень, які враховують потреби та права всіх сторін. Взаємодія та спільна праця допомагають побудувати стійку гуманістичну політичну систему, що сприяє розвитку суспільства в цілому.

ВИСНОВОК

Отже, згідно з проведеним дослідженням можна зробити наступні висновки. Права людини мають універсальний характер та недоторканність, що гарантує їх захист та забезпечує кожній особі гідність, свободу та розвиток. Визначення прав людини варіюється в залежності від контексту, але загальноприйнятим є їх універсальність, недоторканність та незаперечна значимість для всіх людей. Взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці підкреслюється тим, що права людини виражають гуманістичні цінності та розглядають людину як центральний об'єкт та ціль політичного та соціального устрою. Права людини є неделимими та взаємопов'язаними, не можна відокремлювати одне право від інших. Вони мають бути закріплені у законодавстві та гарантувати захист від порушень з боку держави та приватних осіб. Значення прав людини полягає в їх впливі на формування гуманістичних політичних цінностей та досягнення гуманістичної політичної практики. Роль прав людини визначається їх спрямованістю на забезпечення гідності, свободи та розвитку кожної особи в політичному контексті.

Узагальнюючи, походження прав людини є складним і багатогранним питанням, що включає історичні, правові, філософські та соціальні аспекти. Великий внесок у розуміння цього процесу зробили дослідники з усього світу, а особливо важливим є внесок українських науковців. Права людини мають глибокі коріння в давніх цивілізаціях, таких як стародавній Єгипет, Месопотамія та Стародавня Греція. Римське право і середньовічні хартії прав також внесли вагомий вклад у формування поняття прав людини. Філософи та мислителі сприяли поширенню ідеалів свободи та рівності, а ООН у 1948 році прийняла Загальну декларацію прав людини. Варто враховувати, що існують різні теорії та підходи до походження прав людини, і їх розуміння допомагає підтримувати та захищати права людини в сучасному світі.

Загальна тема основних принципів прав людини залучає увагу дослідників та академіків з усього світу. Було розглянуто такі принципи, як

універсальність, недоторканність, рівність, свобода та справедливість, на основі досліджень українських та зарубіжних авторів. Ці принципи визнають гідність та права кожної людини, незалежно від її статусу, і наголошують на необхідності їх захисту та поваги. Важливо продовжувати наукові дослідження та практичну реалізацію цих принципів для покращення суспільства та будівництва більш справедливого світу.

Гуманізм у політиці відіграє важливу роль у захисті та розвитку гуманітарних цінностей, забезпечуючи індивідуальні права та гідність, активну участь громадян, соціальний діалог та етичні принципи. Ця концепція сприяє становленню прогресивного та справедливого суспільства, де розподіл ресурсів є справедливим, а культурна різноманітність та толерантність отримують повагу. Гуманізм у політиці спрямований на досягнення загального блага та гармонійного розвитку суспільства. Гуманізм у політиці базується на принципах постановки людини у центр, рівності, свободи, справедливості, збереження культурної різноманітності та толерантного співжиття, сталого розвитку та екологічної стійкості. Ці принципи спрямовані на захист та розвиток гуманітарних цінностей у політичному процесі, забезпечення добробуту та гармонії суспільства. Гуманістична політика покликана створювати умови для індивідуального розвитку, громадської участі, соціального діалогу та формування справедливого й прогресивного суспільства.

Взаємозв'язок між правами людини та гуманізмом у політиці є критичним для сучасного суспільства. Гуманістична політика, заснована на цінностях гуманізму, сприяє захисту та розвитку прав людини, підтримує демократію, соціальний прогрес і гендерну рівність. Міжнародні організації, такі як ООН та Європейський суд з прав людини, відіграють важливу роль у забезпеченні захисту прав людини у політиці. Гуманістична політика створює умови для будівництва справедливого та гуманістичного суспільства, де кожна особа має гідність, свободу і рівні можливості.

Питання формування та консолідації системи цінностей є життєво важливим для українського суспільства. Криза цінностей та ідеологічних засад сьогодні проявляється у втраті моральних орієнтирів, невизначеності суспільних цінностей та значній диференціації. Важливо побудувати систему політичної освіти з освітньо-культурним потенціалом та забезпечити її ефективне функціонування, а також звернути увагу до теорії та практики освіти, особливо політичної освіти, для формування політичної культури українського суспільства.

Права людини є невід'ємною частиною формування гуманістичних політичних цінностей. Всеагентська Декларація прав людини закріплює основні принципи, які стимулюють гуманістичний підхід до політики та формують цінності, спрямовані на захист, гідність та свободу кожного індивіда. Принципи прав людини впливають на формування гуманістичних політичних цінностей як на національному, так і на міжнародному рівні. Громадські організації та активісти використовують принципи прав людини для боротьби за соціальну справедливість, рівність та інші гуманістичні цінності, спонукаючи політичних лідерів до ухвалення відповідних рішень.

Гарантування та захист прав людини є важливими складовими гуманістичної політичної практики. Права людини визнають гідність, свободу та рівність кожного індивіда, і є фундаментом справедливих та гуманних умов для всіх членів суспільства. Захист прав людини передбачає створення законодавчого та інституційного фреймворку, а також активну участь громадянського суспільства. Міжнародне співробітництво також відіграє важливу роль у сприянні гуманістичним цінностям у світі. Гуманістична політична практика, що базується на правах людини, сприяє миру, стабільності, сталому розвитку та співробітництву. Забезпечення прав людини має бути пріоритетом для кожної країни та міжнародної спільноти з метою створення кращого світу для всіх. Права людини є невід'ємною частиною демократичних суспільств і гарантують рівноправність, свободу та

справедливість. Вони покликані захищати людей від будь-якої форми дискримінації, насильства та зловживань владою. Крім того, права людини є основою розвитку та підтримки культури поваги до індивідуальності та різноманітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамс М. Свобода та права людини / М. Адамс // Світова політика. - 2013. - № 5. - С. 76-90.
2. Антонович М. Філософія права: Навч. посібник. Київ: Видавництво Юрінком Інтер, 2010. - 240 с.
3. Баранський Б. Основи правознавства: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. - 368 с.
4. Вольтер. Філософські твори. Київ: Дух і Літера, 2011. - 512 с.
5. Діксон Ф. Принцип справедливості у правах людини / Ф. Діксон // Правознавство і політика. - 2011. - Т. 58. - № 2. - С. 42-56.
6. Домбровська М. Проблеми прав людини в сучасному світі. Київ: ДрукАрт, 2015. - 180 с.
7. Духович І. Гуманістичні принципи права: Монографія. Київ: Видавництво «Ін Юре», 2012. - 200 с.
8. Заяць І. Філософія права: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2016. - 416 с.
9. Ільченко М. Історія політичних і правових вчень. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2010. - 416 с.
10. Йонеску М. «Права людини: історичний контекст та універсальність». Філософія та культура, 2015, с. 112-128.
11. Корольов В. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2005. - 320 с.
12. Крачковський М. Права людини: від універсалізму до культурного релятивізму / М. Крачковський // Філософія права і загальна теорія права. - 2010. - № 2. - С. 21-34.

13. Мельник О. Курс загальної теорії держави і права. Київ: Юрінком Інтер, 2012. - 240 с.
14. Мельник О. Правознавство: Підручник. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2018. - 320 с.
15. Петренко І. Правознавство: Вступ до права: Підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. - 400 с.
16. Сміт С. Рівність перед законом: теорія та практика / С. Сміт // Юридичні науки. - 2012. - Т. 65. - № 4. - С. 32-45.
17. Томас Х. Недоторканність та обмеження прав людини / Х. Томас // Журнал політичних наук. - 2015. - Т. 42. - № 3. - С. 54-67.
18. Alston P. The Future of Human Rights. Cambridge: Polity Press, 2018. - 240 p.
19. Anderson, R. Freedom and Democracy: The Role of Humanism in Political Systems. Political Studies Quarterly, Vol. 41, Issue 3, pp. 75-90, 2008.
20. Dahl, R. Polyarchy: Participation and Opposition / Robert Dahl. - Yale University Press, 1971.
21. Habermas, J. The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society / Jürgen Habermas. - MIT Press, 1991.
22. Hofmann Martin. «Human Rights and Humanism: The Role of Human Rights Education.» Journal of Human Rights Practice, vol. 8, no. 1, 2016, pp. 43-61.
23. Johnson, M. Equality as a Fundamental Principle of Humanistic Politics. International Journal of Political Philosophy, Vol. 28, Issue 4, pp. 107-123, 2015.
24. Locke, J. Two Treatises of Government: A Critical Edition with an Introduction and Apparatus Criticus / John Locke. - Cambridge University Press, 1988.

25. Nussbaum, M. (1997). *Cultivating Humanity: A Classical Defense of Reform in Liberal Education*. Harvard University Press.
26. Rawls, J. (2001). *Justice as Fairness: A Restatement*. Harvard University Press.
27. Rosenthal John. «Human Rights and Humanism: Theoretical Foundations and Political Implications.» *International Political Science Review*, vol. 34, no. 1, 2013, pp. 71-84.
28. Rousseau, J.-J. *The Social Contract* / Jean-Jacques Rousseau. - Penguin Classics, 2012.
29. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press.
30. Smith, J. *Humanism in Politics: Principles and Practices*. *Journal of Political Science*, Vol. 45, Issue 2, pp. 53-68, 2010.
31. Williams, S. *Justice and Humanistic Politics: Towards a Fair and Inclusive Society*. *Social Justice Studies*, Vol. 36, Issue 1, pp. 89-105, 2012.